

An illustration of a person's neck and upper chest. A magnifying glass with a white frame and handle is positioned over the neck, focusing on the thyroid gland. The thyroid gland is depicted as a purple butterfly-shaped structure with four orange dots representing nodules. The background consists of soft, abstract shapes in shades of orange, brown, and teal.

Hypopara- tyreoidism

Patientinformation

Den här broschyren tar upp några vanliga frågor som rör den ovanliga sjukdomen hypoparatyreoidism. Broschyren vänder sig både till dig som har sjukdomen och till föräldrar, anhöriga och vårdgivare till personer med sjukdomen.

Eftersom det finns många olika symtom på hypoparatyreoidism så bör din läkare hjälpa dig med det som just du upplever.

Sköldkörtelförbundet 2024

Innehåll

Vad är hypoparatyreoidism? 2

Vad händer när PTH är lågt?

Varför behövs kalcium och fosfat?

Varför uppstår hypoparatyreoidism?

Symtom 2

Diagnostisering 3

Komplikationer 3

Undersökning 4

Behandling 4

Nya behandlingar

Behandling av svåra symtom

Vad är prognosen? 5

Går det att förebygga? 5

Vad är hypoparatyreoidism?

Bisköldkörtlarna är fyra små körtlar som sitter i halsen precis bakom sköldkörteln. De utsöndrar parathormon (PTH) i blodomloppet. PTH hjälper till att kontrollera nivåerna kalcium och fosfat i kroppen. Hypoparatyreoidism uppstår när en eller flera bisköldkörtlar producerar för lite PTH.

Vad händer när PTH är lågt?

Låg PTH-nivå gör bland annat att kalciumnivåerna i blodet sjunker (hypokalcemi) och att fosfatnivåerna ökar (hyperfosfatemi).

Varför behövs kalcium och fosfat?

Kalcium och fosfat ger ben och tänder styrka. De behövs också för att hjälpa blodet att koagulera och för att muskler och nerver ska fungera ordentligt. Kalcium- och fosfatnivåerna behöver vara inom ett smalt intervall för att du ska må bra. Både låga och höga värden kan vara skadligt för din hälsa.

Varför uppstår hypoparatyreoidism?

Hypoparatyreoidism kan:

- Utvecklas i barndomen eller i vuxenlivet.
- Vara övergående eller kroniskt.
- Vara medfött eller genetiskt.

Den allra vanligaste orsaken till hypoparatyreoidism är att bisköldkörtlarna skadas eller tas bort av misstag i samband med operation av sköldkörteln. Ibland behöver bisköldkörtlarna opereras bort om de är överaktiva, eller för att behandla cancer.

Symtom

Människor upplever symtom på hypoparatyreoidism på olika sätt. Symtomen beror till stor del på låga kalciumnivåer i blodet. Milda symtom utvecklas vanligtvis

långsamt och behöver kanske ingen behandling. Allvarliga symptom kan komma snabbt och behöver akut behandling. Vanliga symptom är:

- Muskel- och magsmärter
- Stickningar, vibrerande, sveda eller domningar i fingrar, tår eller ansikte
- Ryckningar i ansiktets muskler
- Muskelspasmer i händer och fötter
- Krampanfall
- Svimning
- Förvirring och minnesproblem
- Trötthet
- Synproblem
- Huvudvärk
- Sköra naglar
- Torr hud och hår

Diagnostisering

Du ska kontakta läkare om du misstänker att du har hypoparatyreoidism. För att bekräfta diagnosen får du lämna blodprover. Din läkare bedömer då om kalciumnivån i blodet är låg, fosfatnivån i blodet är hög och PTH-nivån är låg – eller normal trots hypokalcemi (frånvaro av PTH-höjning).

Komplikationer

Långsiktiga komplikationer vid hypoparatyreoidism kan inkludera:

- Nedsatt njurfunktion
- Grå starr
- Störning av hjärtats normala elektriska aktivitet, vilket kan leda till oregelbundenheter i rytmen och att du eventuellt blir medvetslös.
- Låga kalciumnivåer som inte behandlas i barn-
domen kan leda till hämmad tillväxt, tandproblem och psykiska utvecklingsproblem.

Undersökning

Din läkare kan leta efter tecken på låga kalciumnivåer eller hypoparatyreoidism när de undersöker dig.

Det kan till exempel vara att:

- Knacka framför örat för att upptäcka ryckningar i ansiktsmusklerna.
- Blåsa upp en blodtrycksmanschett runt din underarm för att upptäcka eventuella muskelspasmer i händerna.
- Undersöka dina ögon för att leta efter grå starr.
- Undersöka dina muskelreflexer genom att knacka på ditt knä eller armbåge med ett instrument. Om du har låg kalciumnivå kan dessa reflexer vara mycket mer uttalade än normalt.

Behandling

Syftet med behandlingen är att säkerställa att du har tillräckligt med kalcium i blodet och att undvika komplikationer. Det bör innebära att du inte kommer ha symtom som är förknippade med låga kalciumnivåer. Standardbehandlingen innebär följande:

- Aktivt D-vitamin tas via munnen en eller två gånger per dag. Det hjälper kalcium att absorberas från tarmen och njurarna samt stimulerar frisättningen av kalcium från skelettet.
- Kalciumtillskott behövs om kalciumintaget via maten är för lågt.
- Vitamin D-tillskott för att upprätthålla normala 25(OH)D-nivåer.
- Tiaziddiuretika kan minska kalciumutsöndringen i urinen tillsammans med lågt intag av salt i dieten.
- Du behöver regelbundet lämna blodprover för att säkerställa att du tar tillräckligt med kalcium och vitamin D.

Det behövs noggrannare övervakning under graviditet, om du tar andra läkemedel eller om du också har en annan sjukdom.

Nya behandlingar

Syntetiskt PTH finns om dina symtom inte kontrolleras väl av kalcium och vitamin D. Det är en hormonbehandling som du injicerar dagligen och som kräver noggrann övervakning med din läkare.

Behandling av svåra symtom

Om du har svåra symtom kan du behöva akut vård med kalcium som ges direkt i venen via dropp (intravenöst). Det är en bra idé att ha ett medicinskt akutkort för att underlätta kommunikation med vårdpersonal om du hamnar i en akut situation. Detta för att om du kollapsar, är förvirrad eller blir medvetslös kommer läkare att veta att du behöver omedelbar behandling med kalcium.

Vad är prognosen?

Prognosen är god om hypoparatyreoidism behandlas tillräckligt. Det är dock beroende av att du tar medicin, ofta dagligen hela livet. Du behöver också lämna regelbundna blodprover så att läkaren kan anpassa medicindosen noggrant efter dina behov.

Går det att förebygga?

Under sköldkörtel-, bisköldkörtel- samt övriga halsoperationer måste kirurgen hitta bisköldkörtlarna och om möjligt undvika att skada dem. Alla som genomgår halsoperationer, strålbehandling mot halsen eller bröstet eller kemoterapi (en behandling för cancer) bör övervakas med avseende på symtom och tecken på låga kalciumnivåer.

Referenser

Informationen baseras på expertrekommendationer från utbildningsprogrammet [PARAT, European Society of Endocrinology](#). Informationen är godkänd av Ove Törring, docent, f.d. överläkare och universitetslektor, Endokrinsektionen Karolinska Institutet, Södersjukhuset.

Vi arbetar för bästa möjliga vård

Hypoparatyreoidism är en bisköldkörtelsjukdom som framför allt drabbar sköldkörtelsjuka personer. Sköldkörtelförbundet verkar för förbättrad diagnostik, behandling och uppföljning av sköldkörtelsjukdomar. Vi arbetar för att ny forskning och kunskap ska nå ut i vården, så att varje patient får samma möjlighet till en individanpassad vård, i enlighet med patientlagen (2014:821). Vi anser att alla med sköldkörtelsjukdom har rätt till ett friskt liv! Genom att bli medlem bidrar även du till detta arbete.

Vi finns i hela Sverige!

Sköldkörtelförbundet är en ideell organisation för personer som lever med sköldkörtelsjukdom och deras anhöriga samt närstående. Vi har funnits sedan 1993 och blev ett riksförbund 2017. På skoldkortelforbundet.se kan du söka efter en länsförening nära dig.

Skanna och bli medlem nu.

Tillsammans kan vi göra skillnad!

Vi tors påstå att ingen annan patientorganisation växer lika fort som vi gör just nu. Gå med du också!

Medlemsavgiften är 250 kr per år.